

Titulació	Típus	Curs	Semestre
4313769 Antropologia: Recerca Avançada i Intervenció Social	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Jorge Grau Rebollo

Correu electrònic: Jordi.Grau@uab.cat

Equip docent

Aurora González Echevarria

Carles Feixa Pampols

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

William Christian Jr.

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

- Conèixer els debats epistemològics i metodològics avançats.
- Combinar diverses metodologies per a obtenir explicacions relacionals i interpretatives que permetin una comprensió profunda del nostre objecte d'estudi.
- Coneixement profund d'algunes de les tècniques de recollida i organització de dades relacionals.
- Aproximació bàsica a les tècniques audiovisuals per al seu ús en la recollida i anàlisi de dades.
- Saber fer servir els productes audiovisuals com a documents etnogràfics.
- Saber combinar tècniques quantitatives i qualitatives en les investigacions etnogràfiques específiques.

Competències

- Conèixer els desenvolupaments epistemològics i metodològics relatius a la recerca en antropologia i a la intervenció social en contextos de diversitat cultural.
- Conèixer i aplicar els dissenys teòrics i metodològics, les estratègies i les tècniques de recollida i anàlisi de dades específiques per a fer recerques flexibles i emergents en antropologia.
- Conèixer i aplicar els diversos procediments desenvolupats en antropologia per a fer comparacions transculturals.
- Elaborar interpretacions i explicacions relacionals que permetin comprendre contextos etnogràfics específics.

- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
- Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina per a analitzar contextos etnogràfics específics.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa.
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els documents audiovisuals com a documents etnogràfics
2. Aplicar procediments crítics a la correcció d'esquemes interpretatius.
3. Combinar de forma original les idees, fruit de la possessió i comprensió dels coneixements adquirits, en treballs d'investigació d'antropologia i intervenció social.
4. Diferenciar els conceptes teòrics, els conceptes propis de la cultura de l'antropòleg i els conceptes propis de la cultura que s'estudia.
5. Diferenciar en la comparació de dues teories la comprensió dels continguts culturals subjacents i l'avaluació de l'adequació empírica.
6. Dur a terme de forma autònoma, amb la supervisió del professorat tutor, el procés de documentació, reflexió i anàlisi de dades i escriptura d'un treball d'investigació i/o intervenció en el context particular del treball de final de màster d'antropologia
7. Identificar elements rellevants en una entrevista, o en una observació etnogràfica particular, que permetin formular judicis i reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques en antropologia.
8. Identificar les formes de comparació transcultural utilitzades en la formulació i en el desenvolupament de les teories antropològiques.
9. Identificar les tècniques de recollida d'informació més adequades per a l'elaboració de relats i històries de vida i biografies per a la reconstrucció de fets i esdeveniments socials a partir de testimonis
10. Modificar i ampliar contextualitzadament les categories d'anàlisi i aplicar una lògica abductiva i contrastadora orientada teòricament
11. Realitzar treballs en equip que involucrin diferents persones que treballen de forma coordinada i col·laborativa en l'anàlisi d'estudis antropològics i en la recollida i anàlisi de dades etnogràfiques.
12. Reconèixer i fer servir les tecnologies de la informació i de la comunicació d'acord amb el context etnogràfic de recerca o d'intervenció triat.

Continguts

El mòdul es divideix en 4 blocs.

1. Orientacions metodològiques i epistemològiques en Antropologia.

[Prof. responsable: Aurora González] (10 hores)

1.1. Punt de partida: presentació d'una "etnografia" (que no necessàriament equival a una monografia etnogràfica).

1.2. De la filosofia de la ciència del primer segle XX a la concepció estructural de les teories

1.3. L'hermenèutica com a ontologia i com a metodologia. Els procediments d'interpretació.

1.4. Les etnografies com a predicats d'estructura que integren relacions entre estructures socioculturals, processos i significats.

1.5. Crítica epistemològica de les etnografies. Paral·lelismes i discrepàncies entre Fleck, Pike i Agar. Els programes de la teoria crítica. Ontologies i epistemologies del Sud.

2. Històries de vida.

[Prof. responsable: Carles Feixa] (14 hores)

2.1. El concepte d'Història de vida.

2.2. La imaginació autobiogràfica.

2.3. La construcció de la Història de vida.

3. Ús de la fotografia en Documentació Antropològica. Les imatges personals i familiars com a font etnogràfica i històrica.

[Prof. responsable: Bill Christian] (14 hores)

3.1. Material fotogràfic multi-generacional.

3.2. Fotografies multi-generacionals. Imatges de presència i absència.

3.3. El que es veu i el que no a la fotografia.

3.4. El cicle vital d'una fotografia.

4. Antropologia Audiovisual.

[Prof. responsable: Jordi Grau] (16 hores)

4.1. L'Antropologia Audiovisual i el seu estudi.

4.2. El text audiovisual. La inserció de productes audiovisuals en projectes de recerca.

4.3. Etnografia i documental.

4.4. L'àmbit de la ficció. Reflexos i refraccions.

4.5. Exemples d'investigacions que combinen documental etnogràfic, film de ficció i etnografia. Tecnologies audiovisuals per a la investigació antropològica: nous formats i suports.

Metodologia

- Classes magistrals/expositives.
- Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interès.
- Presentació/exposició oral de treballs.
- Estudi personal.
- Tutories.
- Elaboració de treballs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals / expositives	56,25	2,25	1, 4, 5, 7, 8, 10, 12

Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interès	25,5	1,02	7, 9
Tipus: Supervisades			
Presentació / exposició oral de treballs	26,25	1,05	1, 2, 11, 12
Tutories	30	1,2	6, 7
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	38	1,52	2, 3, 11, 12
Estudi personal	49	1,96	4, 5, 8, 10

Avaluació

Aquest apartat de la Guia Docent conté tota la informació relacionada amb el procés d'avaluació del mòdul.

Avaluació del mòdul

Es porta a terme un sistema d'avaluació continuada que inclou tres metodologies:

- Assistència i participació: primer, per assolir els resultats d'aprenentatge previstos, es considera fonamental que els estudiants assisteixin a les classes i hi participin activament. Per aquest motiu, s'exigeix l'assistència a un mínim de 80% de les classes de cada bloc i s'avalua el grau de participació a les sessions presencials, les discussions, pràctiques i l'exposició oral dels treballs. Aquesta participació es té en compte a la nota final del bloc.
- Avaluació continuada de treballs dels blocs: en segon lloc, cada bloc proposa una o diverses activitats que permeten una avaluació continuada del procés d'aprenentatge. Aquestes activitats poden variar entre una prova escrita, una exposició oral a classe, la ressenya d'unes lectures, pràctiques a l'aula d'informàtica o l'elaboració d'un breu assaig / vídeo-assaig, entre d'altres. El conjunt de les avaluacions dels diferents blocs que componen el mòdul (30%) i la participació en els diferents blocs (20%) constitueix el 50% de la nota global del mòdul. El/la professor/a comunicarà els terminis de lliurament de les evidències d'avaluació a l'inici del bloc.
- Avaluació del treball individual final del mòdul: la superació d'una avaluació general del mòdul constitueix el 50% restant de la nota. En el cas dels mòduls que conformen les especialitats (E1.1., E1.2, E2.1, E2.2 y E3.1), cada estudiant selecciona aquell bloc de més interès per al seu treball de fi de màster d'entre els que integren el mòdul i l'avaluació es basa en aquest bloc. Aquesta avaluació pot constar d'un assaig més especialitzat de 3000 / 4000 paraules, centrat en l'elaboració d'un estat de la qüestió sobre un tema o en el que s'intenti resoldre una qüestió específica de la disciplina a partir de lectures recomanades pel professor del bloc en què l'estudiant ha optat avaluar-se. La data prevista de lliurament del treball final de aquest mòdul és el 10 de febrer de 2020.

És fonamental respectar els terminis de lliurament.

Cada professor determinarà la fórmula d'entrega dels treballs (a través del Moodle, del correu electrònic, en paper -presencialment-o a la seva bústia del Departament). El professorat comunicarà el resultat de l'avaluació mitjançant les vies establertes i obrirà un termini de revisió per consultes abans de comunicar-les al coordinador de cada mòdul pel tancament de les actes. L'estudiant pot sol·licitar tutories amb el professorat del màster al llarg del curs per aclarir qualsevol punt del contingut dels cursos.

Amb caràcter general, la no presentació de qualsevol de les evidències d'avaluació suposarà la qualificació de "No avaluable". En casos excepcionals, degudament justificats, la comissió del programa del màster podrà resoldre un procediment alternatiu d'avaluació.

Dins del bloc d'*Històries de vida* hi ha prevista una sortida de camp a Bonansa entre els dies 18 i 20 de gener. Consulteu el Moodle per a més informació.

Criteris generals:

L'avaluació s'entén com un procés continu que s'estén durant tot el període lectiu.

Les qualificacions utilitzades seran en l'escala 0-10 amb un únic decimal. Per considerar superada l'assignatura caldrà obtenir una nota mínima de 5,0 com nota mitjana resultant de les notes obtingudes en cada una de les activitats avaluades, considerant el percentatge de cadascuna d'elles en la nota final. Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte d'una nova avaluació.

La programació de les activitats d'avaluació no es podrà modificar, exceptuant que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat. En aquest cas, es proposarà una nova programació dins del període lectiu corresponent.

Qui dugui a terme irregularitats que pugui conduir a una alteració significativa de la qualificació de qualsevol evidència, rebrà un 0 com a nota de la mateixa, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats a les proves d'avaluació d'un mateix mòdul, la qualificació final d'aquest mòdul serà 0 .

La qualificació de "No avaluable" en l'acta final d'avaluació implica exhaurir els drets inherents a la matrícula de l'assignatura o el mòdul encara que el "No avaluable" no comptarà a l'expedient acadèmic.

La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que serà sancionat amb un zero a l'activitat, no es tindrà dret a reavaluar-la i es suspendrà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig / vídeo-assaig individual	50%	0	0	3, 6, 9, 12
Assistència i participació activa a classe	20%	0	0	1, 4, 5, 8, 10
Lliurament d'informes / treballs	30%	0	0	2, 3, 7, 11, 12

Bibliografia

Bibliografia general de referències. Els llistats detallats per blocs estaran disponibles al Moodle del mòdul.

ABEL, T. (1947). The Nature and Use of Biograms. *American Journal of Sociology*, 53, 111-8.

AGAR, M. (1982). Hacia un lenguaje etnográfico, en Reynoso, comp. 1992, *El surgimiento de La Antropología postmoderna*. Barcelona: Gedisa: 117-137.

AGAR, M. (2006). An Ethnography by Any Other Name... *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Research*: 7(4), Art. 36, <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/177/396>

ANDERSON, B. (2006). *Imagined communities*. London, New York: Verso.

BÁN, Szófia; HEDVIG Turai (2010). *Exposed Memories: Family Pictures in Private and Collective Memory*. Budapest: International Association of Art Critics. Budapest: CEU Press.

BANKS, Marcus; RUBY, Jay (2011). Introduction: Made to be seen. Historical Perspectives on Visual Anthropology. In M. Banks & J. Ruby (eds.) *Made to be seen. Historical Perspectives on the History of Visual Anthropology*. Chicago: Chicago University Press, pp. 1-18.

- BARTH; f. (1969), *Los grupos étnicos y sus fronteras*. México: Fondo de Cultura Económica.
- BAUMAN, Z. (1990) "Modernity and Ambivalence", en *Theory, Culture & Society*, London: Newbury Park and New Deli: Sage, vol.7, pp:143-169
- BECKER Howard. (2002). Visual Evidence: A Seventh Man, the Specified Generalization, and the Work of the Reader. *Visual Studies*, 17 (1): 3-11. In: <http://home.earthlink.net/~hsbecker/articles/evidence.html>
- BERTAUX, D. (1993). De la perspectiva de la historia de vida a la transformación de la práctica sociológica. In J.M. MARINAS, & C. SANTAMARÍA (Eds.). *La historia oral. Métodos y experiencias* (pp. 19-34). Madrid: Debate. PUJADAS, J. J. (1992). Elaboración de una historia de vida. *El método biográfico* (pp. 61-84). Madrid: CIS.
- BOURDIEU, P. (1989). La ilusión biográfica. *Historia y Fuente Oral*, 2, 27-33.
- BRUBAKER, R. & COOPER, F. (2000). Beyond "identity". *Theory and Society*. 29: 1-47.
- BUXÓ Mª Jesus, DEMIGUEL Jesús M. (1999). *De la investigación audiovisual: Fotografía, cine, vídeo, televisión*. Barcelona: Proyecto*a Ediciones.
- CLOT, Y. (1989). La otra ilusión biográfica. *Historia y Fuente Oral*, 2, 35-39.
- CLUA I FAINÉ, M. & Sánchez García, J. (2004). "Més enllà de la identitat: noves conceptualitzacions per a vells problemes?", introducció a *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 19 (2), Barcelona: ICA, pp. 1-9.
- CHRISTIAN Jr., William A. (2017). Presence, Absence and the Supernatural in Postcards and Family Photographs, Europe 1895-1920, in *The Stranger, the Tears, the Photograph, the Touch; Divine Presence in Spain and Europe since 1500*. Budapest, Central European University Press, 2017, pp. 65-200.
- EDWARDS, Elizabeth. (1999). Photographs as Objects of Memories. In M. KWINT, C. BREWARD and J. AYNSLEY, *Material Memories; Design and Evocation*. Oxford: Berg, 1999, pp. 221-236
- FEIXA, C. (2018). *La imaginación autobiográfica. Las historias de vida como herramienta de investigación*. Barcelona: Gedisa.
- FALZON, M.-A. (2016). *Multi-sited ethnography: Theory, praxis and locality in contemporary research*. Routledge
- FLECK, L.(1986 [1935]). *La génesis y el desarrollo de un hecho científico. Introducción a la teoría del estilo de pensamiento y del colectivo de pensamiento*. Madrid: Alianza Editorial
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora. (2014). Estilos de pensamiento y adecuación etnográfica. Las epistemologías de Pike, Fleck y Agar, en M. Cátedra y M. J. Devillard (eds). *Saberes culturales. Homenaje a Jose Luis Garcia*, Barcelona, Bellaterra: 297-318.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora. (2009). *La dicotomía emic/etic. Historia de una confusión*. Barcelona: Anthropos.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora. (2003). La concepción estructural de las teorías, Las etnografías como predicados de estructura, y La crítica no empírica de conceptos, en *Crítica de la singularidad cultural*, Barcelona/ México, Anthropos y Universidad Autónoma Metropolitana,: 426-430, 446-455, 465-472.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora. (2006). Del utillaje conceptual de la antropología: los usos del término "inductivismo" y los usos del término "hermeneútica". Dos propuestas de clarificación", *Revista de Antropología Social*, Universidad Complutense de Madrid, 15, 2006: 327-372.
- GRAU REBOLLO, J. (2012). Antropología Audiovisual. Reflexiones teóricas, *Alteridades*. 43: 155-169. UAM, Mexico D.F.

- GRAU REBOLLO, J. (2005). Antropología, cine y refracción: Los textos fílmicos como documentos etnográficos, en *Gazeta de Antropología*. 21. Publicación electrónica: <http://www.ugr.es/~pwlac/Welcome.html>. ISSN 0214-7564. Texto 21-03
- GRIMSHAW, Anna; RAVETZ, Amanda. (Eds.) (2005). *Visualizing Anthropology*. Bristol: Intellect Books.
- KESSELS, Erik (2001). *In almost every picture*. Amsterdam, Artimo/Gijs Stork.
- HAGE, G. (2005). A not so multi-sited ethnography of a not so imagined community. *Anthropological Theory*, 5 (4), 463-475. <https://doi.org/10.1177/1463499605059232>
- HINE, C. (2007). Multi-sited ethnography as a middle range methodology for contemporary STS. *Science, Technology, & Human Values*, 32(6), 652-671.
- LÉVI-STRAUSS, C. (1996 [1952]). *Raza y cultura*, Madrid: Cátedra.
- MACDOUGALL, David. (2011). Anthropological Filmmaking: An empirical Art. In Margolis, Eric & Pauwels, Luc (Eds.) (2011) *The SAGE Handbook of Visual Research Methods*. London: SAGE, pp. 99-113.
- MARCUS, G. E. (1995). Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-Sited Ethnography. *Annual Review of Anthropology*, 24(95), 117.
- MARCUS, G. E. (2009). Multi-sited ethnography: Notes and queries. *Multi-Sited Ethnography: Theory, Praxis, and Locality in Contemporary Research*, 181-196.
- MARCUS, G. E. (2012). Multi-sited ethnography: Five or six things I know about it now. In *Multi-sited ethnography* (pp. 24-40). Routledge.
- MARINAS, Miguel., & SANTAMARÍA, Cristina. (Eds.). (1993). *La historia oral*. Madrid: Debate.
- MILLER, Daniel, ed. (2001). *Home Possessions: Material Culture behind closed doors*. Oxford: Berg.
- NARANJO Juan (ed.) (2006). *Fotografía, antropología y colonialismo (1845-2006)*. Ed. Gustavo Gili, S.L., Barcelona, 2006 [introducción].
- ORTIZ GARCÍA, Carmen; SÁNCHEZ-CARRETERO, Cristina; CEA GUTIÉRREZ, Antonio (2005) *Maneras de Mirar: Lecturas antropológicas de la fotografía*. Madrid: CSIC.
- PIAULT, Marc Henry. (2002). *Antropología y cine*. Madrid: Cátedra.
- PIKE, K.L. (1971). *Language in Relation to a Unified Theory of the Structure of Human Behavior*. 2ª impresión de la 2ª edición revisada de 1967. La Haya, Mouton (1ª edición 1964, ediciones preliminares 1954-55-60).
- PINK, Sarah. (2007 [2001]). *Doing Visual Ethnography*. London: Sage.
- ROBINSON ACHUTTI Luiz Eduardo. (2004). *L'homme sur la photo; manuel de photoethnographie*. Paris : Téraèdre.
- SAN ROMÁN, Teresa. (2009). Sobre la investigación etnográfica, *Revista de Antropología Social*, 18. 235-260. Comentario: 261-263, Comentario al comentario: 265-266.
- STOLCKE, Verena. (1995). Talking Culture. New Boundaries, New Rhetorics of Exclusion in Europe, *Current Anthropology*, 36:1-24
- THOMAS, W. I., & ZNANIECKI, F. ([1918-20] 1984). *The Polish Peasant in Europe and America*. New York: Dover.